

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

V. Tertium argumentum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

tionem dicat, quæ fortasse per tentationem imperita mens sentiat. Nam quot sententias quasi per inquisitionem movet, quasi tot in se personas diversorum suscipit. Sed Concionator verax, velut extensa manu omnium tumultus sedat, eosque ad unam sententiam revocat, cum in ejusdem Libri termino ait: Finem loquendi omnes pariter audiamus: Deum time, & mandata ejus observa: hoc est enim omnis homo.

IV. Dixi superius Librum hunc à Thalmudistis Ezechiaæ acceptum ferri: cujus opinionis rationes cum quaererem, hæc mihi ad animum occurrebant: quod Regum quarto de Ezechia hæc legantur: *In Domino Deo Israel speravit: itaque post eum non fuit similis ei de cunctis regibus Juda, sed neque in his qui ante eum fuerunt: & ista secundo Paralipomenon: Fuit autem Ezechias dives & indyltus valde, & thesauros sibi plurimos congregavit argenti, & auri, & lapidis pretiosi, aromatum, & armorum universi generis, & vasorum magui pretii; apothecas quoque frumenti, vini, & olei, & presepia omnium jumentorum, caulisque pecorum, & urbes ædificavit sibi; habebat quippe greges ovium & armentorum innumerabiles, eo quod dedisset ei Dominus substantiam multam nimis: & hæc libro eodem, de festo Azymorum ab Ezechia celebrato: *Factaque est grandis celebritas in Jerusalem, qualis in diebus Salomonis, filii David, regis Israël, in ea urbe non fuerat. Ecclesiastes dicitur filius David; ita & Ezechias hoc ipso Paralipomenon libro: *Fecitque quod erat placitum in conspectu Domini, juxta omnia quæ fecerat David pater ejus. *יהוה* denique appellatus est, sive *ευαγγελιστης*, hoc est Concionator, vel *συναγωγης*; quippe Ezechias *Αδωξίτ* Sacerdotes atque Levitas, & congregavit eos in plateam orientalem, & ad eos hæc verba fecit, quæ vicesimo nono capite libri secundi Paralipomenon referuntur: præterea *Perrexerunt cursores ex ejus imperio, & principum ejus, in universum Israël & Judam, juxta id quod Rex jusserat, prædicantes: Filii Israël revertimini ad Dominum, aliaque subjungentes, quæ cum istis sequenti Libri ejusdem capite recitantur. At cum à decem Tribubus, mandata regis Judæ spernentibus deriderentur cursores isti, Regi ipsi à quo mittebantur, & cujus verbis populum alloquebantur, Concionatoris nomen per ridiculum & cavillum imponere potuerunt. His conjecturis, quantum suspicione assequi possum, niti potuit Thalmudistarum opinio. Verum ut Librum hunc extorquerent Salomoni, Ezechiaæ vero tribuerent, præter argumenta quibus Ezechiaæ opus esse posse probant, alia afferenda erant, quibus Salomonis esse non posse probarent: quod non faciunt. Nos vero initio disputationis hujus ostendimus, is signatum esse & expressum notis Libri hujus scriptorem, quæ uni Salomoni conveniunt. Quod si in causâ suæ patrocinii Thalmudistæ afferant præfixam vicesimo quinto capiti Proverbiorum clausulam, supra à me adnotatam, qua subnexæ Parabolæ à viris Ezechiaæ collectæ esse & descriptæ dicuntur; nos respondebimus hæc clausula viris Ezechiaæ, non Ezechiaæ ipsi adscribi Parabolæ quarundam collectionem, non compositionem: etiamsi vero earumdem compositionem concederemus Ezechiaæ, non recte inde colligi libri Ecclesiastis lucubrationem huic quoque esse tribuendam. Adde recentiores Rabbinos à Thalmudistis hæc in parte discedere; quippe qui à Salomone adolescente scriptum doceant Canticum Canticorum, Proverbia ab eo jam ætate maturo, Ecclesiasten vero ab eodem sene, cum ipsum anteauctæ vitæ, & scelerum muliebribus illecebris admissorum poeniteret. Unde produsse videtur tritum inter illos adagium, quod legitur in *Jalkut*, Hominem dum adolescens est, cantilenas funditare; dum vir, parabolas; senem factum, sermones de vanitate rerum. Rationes cur libros illos Rabbini adscriberent Salomoni, optimas habuerunt; cur diversis eorum confectioem ætatibus definirent, longe futilissimas; quod, inquit, Cantico nomen duntaxat suum intexuerit, in Proverbiorum fronte se Regem Israël, Regem vero in Jerusalem initio Ecclesiastis se appellaverit: quæ Rabbinicum salem sapiunt. Dixissent Cantici argumentum, stilum, ac compositionem, juvenilis animi studiis convenire; in Proverbis virilem quamdam & constanti ætate dignam gravitatem apparere; in Ecclesiaste, hominis longo rerum usu subacti, ac humanæ vitæ rerumque mortalium vanitatem experti & edocti, & pristinarum nozarum poenitudine tacti, & senilem prudentiam adepti sensus esse expressos; nos quidem facile contententes haberent.****

V. Quæ rationes ad Ecclesiasten Ezechiaæ abjudicandum valent, eæ ad oppugnandam Grotii sententiam, qua Zorobabelem operis hujus constituit artificem, invalidæ sunt: cum enim eum ex Salomonis persona à Zorobabele scriptum doceat, minime in Zorobabele reperire necesse est, quæ de se Libri Auctor prædicat. Superest igitur ut argumenta perpendamus, quibus in eam sententiam Grotius adductus est. Cum autem duo veniant probanda, alterum Salomonis non esse scripserunt hanc; alterum, esse Zorobabelis, (nec enim probare satis esset opus esse posse Zorobabelis: nam si parvis momenti argumentis probatur opus esse posse Salomonis, pluris esse de-

bet postrema hæc sententia, ut quæ non modo tot Interpretum consensu, sed ratione etiam nitatur, cum credibilis sit, ut pote usitatus, Librum à se elaboratum nomine suo auctorem inscripsisse, quam alienum ei falso præfixisse) Zorobabelis esse Grotius mera conjectura probavit, putare se dicens *Pastorem*, qui *Verba sapientium per magistrorum consilium* collegisset: se ait undecimo commate postremi capitis, cum esse Zorobabelem; filium vero ipsius Abiudem, quem versu sequente alloquitur. Quæ cur ad Zorobabelem potius referat, quam ad Salathielem, aut Eliacimum, aut alium quemcunque de posteris eorum, causam prorsum nullam video. Cur autem Salomoni Librum eriperet, hoc habuit argumentum, quod in eo multa occurrant vocabula, quæ non alibi quam in Daniele, Esdra, & Chaldæis Interpretibus reperiuntur. Ego vero hanc peregrinarum vocum copiam à Salomone ipso provenire potuisse reor: nam cum Librum scripserit jam senex, ut Ebræi tradunt, & verisimile est, eo jam tempore mulierum extranearum, Ægyptiarum, Moabitidum, Ammonitidum, Idumæarum, Sidoniarum, & Hethæarum ingentem numerum Hierosolymam traduxerat, seseque ita illis permiserat, ut quæ pristinos illius ritus & avitam inquinarent religionem, mirum non sit patriam quoque ipsius loquelam corrupisse: ad quam rem quantum muliebris sexus valeat, quotidiana experientia compertum est. Ut omittam per mihi levem videri causam, quamobrem sacrorum Scriptorum patria aut ætas vocentur in dubium, cum novæ aliquæ & inusitatæ dictiones in iis occurrunt. Ac si nobis omnes puri & sinceri Ebræismi voces cognitæ sint, quas ex sola sanctæ Scripturæ lectione perspectas habere possumus, ac non sæpe pro peregrinis habeamus, quæ vernaculæ fuerunt ac gentilitiæ. Quot enim inter Ebræos vocabula fuisse putandum est, assiduo usu contrita, ac penitus domestica, quæ à sacris Scriptoribus nusquam adhibita sunt, quod eorum adhibendorum nulla se dederit occasio? Quod si ex illis unus aliquis voces ab aliis neglectas usurpaverit, ac eas deinde in Chaldæicis, si forte, aut Arabicis nanciscamur scriptionibus, meritone idcirco aut Chaldæum, aut Arabem dicemus Scriptorem, qui vulgo Judæus fuerit habitus; aut recentiorem, qui antiquus: num potius est ut dicamus voces illas cum Chaldæis aut Arabibus Judæos habuisse communes, quorum inter loquelas magnam affinitatem fuisse certum est? Ergo ut de Scriptoris ætate aut patria certius ex loquela arbitrium fieri possit, non voculæ sufficiunt aliquot, sed stilus, locutiones, & alienarum dictionum numerus, spectanda sunt. Atque hæc non de Ecclesiasticis solum libro, sed de reliquis etiam Voluminibus sacris dictum velim.

Quartum argumentum.
Ecclesi. 2. 2.

VI. Ad nostram opinionem labefactandam usurpari quoque potest istud è capite Ecclesiasticæ octavo: *Ego os regis observo*, quod de se Salomon profiteri non potuit, qui Rex fuit, nec ullum ipse Regem observandum habuit. Adhiberi hic posset Hieronymi expositio, non alium Regem quam Deum ipsum significari censentis. Verum omnino legendum: *observa*; sic enim Interpretes Septuaginta: *ὄρα βασιλείας φύλαξον*. *Os Regis observa*: ita & Thargum, & Syrus, & Arabs, & hunc subesse sensum admonet ipse Hieronymus. Quod autem Ebraica habent *אני אשמר*, de nihilo est: nec enim id sibi vult, *Ego observo*, alioqui legendum foret, *אני שמר*, in Benoni, cum legatur, *אני שמר*, in Imperativo: *Ego observa*: hoc est, *Ego tibi precipio, ut observes*; nam accentus *שמר* indicat se jungendum esse *אני* à sequentibus.

Quintum argumentum.
Luth. Serm. Convival. De lib. Veter. & Novi Testam.

VII. Minime vero hic seria responsione refellere dignum est, quod de Ecclesiasticæ dixit Lutherus: *Ecclesiastes liber non est plenus; multa habet abrupta; neque ocreis, neque calcaribus indutus est; hoc est nullam habet perfectam sententiam: equitat in arundine longa, sicuti & ego, dum eram in monasterio. Quisquis enim animum attentum, Spiritus sancti gratia, luce, & afflatu implorato, ad eum legendum appulerit, nihil in eo salebrosium, nihil abruptum, nihil inane aut imperfectum, sed plena omnia & integra reperiet.*

DE CANTICO CANTICORUM.

I. *Disputatur de Auctore Cantici Canticorum. Variæ opiniones proponuntur. Salomoni adscribitur, ejusque probatur antiquitas.* II. *Refelluntur argumenta Adversariorum. Primum argumentum.* III. *Secundum argumentum.* IV. *Tertium argumentum.* V. *Quartum argumentum.*

Disputatur de Auctore

I. **A**UCTOR Cantici canticorum, qui Salomon esse tam certis deprehenditur argumentis, & tanto scriptorum omnium consensu agnoscitur, in